

Magazine on *Low External Input Sustainable Agriculture*
Compilation of selected translated articles into *Kannada*

ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ಮಿತ ಬಳಕೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಕುರಿತ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್.
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ

LEIS
INDIA

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ
ವಿಶೇಷ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಿಕೆ

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ

ವಿಶೇಷ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಿಕೆ

ಮಾರ್ಚ್ 2019, ಸಂಚಿಕೆ 1

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು 'ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ' ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆಯ್ದು ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವಿಳಾಸ: ಎ.ಎಂ.ಇ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ನಂ.204, 100 ಫ್ಲೀಟ್ ರಿಂಗ್‌ರೋಡ್
ಮೂರನೇ ಫೇಸ್
ಬನಶಂಕರಿ ಎರಡನೇ ಬ್ಲಾಕ್
ಮೂರನೇ ಸ್ಟೇಜ್
ಬೆಂಗಳೂರು 560085
ದೂರವಾಣಿ+91-080-26699512/ 26699522
ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ +91-080-26699410
ಈಮೈಲ್: leisaindia@yahoo.co.in

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ

'ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ' ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎ.ಎಂ.ಇ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ಇಳಿಯ (ILEIA) ಸಂಸ್ಥೆ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳಿ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕ : ಕೆ.ವಿ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕಿ : ಟಿ.ಎಂ.ರಾಧ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಹೇಮಾ ಹೆಬ್ಬಗೋಡಿ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಗಳ ಸಮನ್ವಯ

ವೀಣಾ ಮಾರ್ಕಾಂಡೆ

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ರುಕ್ಮಿಣಿ ಜಿ.ಜಿ.

ಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ

ಬೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನ

ಮುದ್ರಣ

ಸ್ಟಾನ್ ಪ್ರಿಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ

ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ನಿರತ ಮಹಿಳೆಯರು

ಚಿತ್ರ ಸೌಜನ್ಯ: ಧನ್ ಫೌಂಡೇಷನ್

ಲೀಸಾ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್

ವಿವಿಧ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕನ್

ಮತ್ತು ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್

ಇತರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಹಿಂದಿ, ಒರಿಯಾ, ಮರಾಠಿ, ಪಂಜಾಬಿ, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಲೇಖಕರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಮಾಡಿ ಇತರ ಓದುಗರಿಗೆ ಹಂಚಲು ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆ.

ಮಿಸೆರಿಯೋರ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಎ.ಎಂ.ಇ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ.

ಪ್ರಿಯ ಓದುಗರೇ.

ಪ್ರಿಯ ಓದುಗರೇ,

ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಜೈವಿಕ ಹಾಗೂ ಅಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಂಶಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪರಿಹಾರ ಎನ್ನುವುದು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಒರಿಸ್ಸಾದ ರಾಯಗಡ ಮತ್ತು ಕಾಲಹಂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರು ಅಗ್ನಿಗಮಿಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕೃಷಿಪರಿಸರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಊಟದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ನೆರವು, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ, ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಜಾನುವಾರು ಆರೈಕೆ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇವುಗಳ ಕೊರತೆಯು ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ತೊಡಕುಗಳು. ಅಗತ್ಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೊಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರ ನಡುವೆ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಹಿಳಾಕೇಂದ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಕೃಷಿಮಿತ್ರರು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ವಿಳಾಸವನ್ನು ನಮಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ. ಅವರಿಗೆ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ನಮಗೆ ಸಂತಸವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಸಂಪಾದಕರು

ಲೀಸಾ LEISA

www.leisaindia.org

ಲೀಸಾ (LEISA)ವು ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ಮಿತ ಬಳಕೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಾರಿಸರಿಕವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ವರಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ರೈತರಿಗೆ ಇರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಹಿತ ಬಳಕೆಯ - ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಾಹ್ಯ ಒಳಸುರಿಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಬಳಕೆಯ - ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಮೌಲ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ರೈತರನ್ನು ಸಬಲರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಸುವ ಕೃಷಿಕರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಭಾಗೇದಾರಿ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ದೇಶ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಯಸುತ್ತದೆ. ಲೀಸಾವು ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ; ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎ ಎಂ ಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

www.amefound.org

ಎ ಎಂ ಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಬೇಸಾಯದ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ, ಕೃಷಿಕರ ಅರಿವನ್ನು ಸಿರಿವಂತಗೊಳಿಸುವ, ಅಭುದಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಅರೆ ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿ ಪಾರಿಸರಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸ್ತರು

ಚೇರ್ಮನ್ : ಶ್ರೀ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸಿಂಗ್, ಐ.ಎ.ಎಸ್. (ನಿ.)

ಖಜಾಂಚಿ : ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ಶಿವರಾಂ

ಸದಸ್ಯರು : ಡಾ.ವಿಠಲ ರಾಜನ್, ಡಾ.ಎಂ.ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಡಾ.ಎನ್.ಜಿ.ಹೆಗಡೆ, ಡಾ.ಟಿ.ಎಂ. ತ್ಯಾಗರಾಜನ್, ಪ್ರೊ.ವಿ.ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ, ಡಾ.ಎ.ರಾಜಣ್ಣ, ಡಾ.ವೆಂಕಟೇಶ್ ತಗತ್, ಡಾ.ಸ್ಮಿತಾ ಪ್ರೇಮಚಂದರ್

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು: ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್

ಮಿಸೆರಿಯೋರ್ MISEREOR

www.misereor.org

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ ಮಿಸೆರಿಯೋರ್‌ನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಬಿಶಪ್‌ರು ಇಸವಿ 1958ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಿಸೆರಿಯೋರ್ ಆಫ್ರಿಕ, ಏಷಿಯಾ, ಹಾಗೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ವಚನಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಪರಂಪರೆ ಅಥವಾ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಜೀವಿಗೂ ಮಿಸೆರಿಯೋರ್‌ನ ಸಹಕಾರ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಬಡವರು ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲರಹಿತರು ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಿಸೆರಿಯೋರ್ ಬೆಂಬಲ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಲುದಾರರ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಚರ್ಚೆ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಪಾಲುದಾರರು ಸಹಾಯಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಿಸೆರಿಯೋರ್ ತನ್ನ ಪಾಲುದಾರರೊಡಗೂಡಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ನಡಿಗೆ

■ ಕುಲಸ್ವಾಮಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಜಿನಾ

ಒರಿಸ್ಸಾದ ರಾಯಗಡ ಮತ್ತು ಕಾಲಹಂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

4

ಪಶುಸಖಿ : ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೊಂದು ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

■ ಸಂಜೀವ ಕುಮಾರ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೊಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆದಾರರು ತಮಗೆ ದಕ್ಕಿರುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತವಾದ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳಾ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.

8

ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆಗಳಾದ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರ ಲಾಭ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರ

■ ನಿತೀನ್ ಕುಂಬಾರ, ಆನಂದ ವಾಣಿ, ಸಮೀರ್ ರಸ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಗಾಯಕ್ವಾಡ್

ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ಒತ್ತಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರು ಗಿಡಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ವಿಧಾನವಾದ ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (system of crop intensification - SCI) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ರೈತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಸತನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲೂ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿತು.

11

ಬರಟು ಧಾನ್ಯಗಳೇ ಈಗ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರ

ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಮಯ

■ ದೇಬಜಿತ್ ಸಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಚೌಧರಿ

ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೋಂಧ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರಿಸರ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಕೋಂಧ್ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಂಚುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾಳಜಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಿಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಜೀವಪ್ರಭೇದಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

15

ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

■ ಪಿ.ಪಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲ್

ಹಸಿವಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ; ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಯಕತ್ವ; ನಾವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಷ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಭೂಮಿಯ ಅರ್ಥದಷ್ಟನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಲೇಬೇಕು.

17

ಚಿತ್ರ : ಲೇಖಕರು

ಕಾಶಿಪುರದ ರೈತರು ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದಾರೆ

ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ನಡಿಗೆ

■ ಕುಲಸ್ವಾಮಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಜಿನಾ

ಒರಿಸ್ಸಾದ ರಾಯಗಡ ಮತ್ತು ಕಾಲಹಂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಒರಿಸ್ಸಾದ ರಾಯಗಡ ಮತ್ತು ಕಾಲಹಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರು ಹಸಿವು, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾವು, ಬರ, ಜೀತದಾಳು ಪದ್ಧತಿ, ಅನಿವಾರ್ಯ ವಲಸೆ ಮತ್ತಿತರ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದ

ರೈತರು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನವರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮಂದಿ ಕೃಷಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಲು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಗ್ರಿಗಮಿಯು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬದಲಿ ದೇಸಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಮ

ಒಣಭೂಮಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಳುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (public distribution system (PDS) ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಎಂದೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಗ್ರಿಗಮಿಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ರಾಯಗಡ ಮತ್ತು ಕಾಲಾ ಹಂಡಿಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಗುಂಪೊಂದು (115 ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪು) ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬದಲಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (Alternative Food Production and Storage System (AFPSS) ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಕುರಿತು ಪಿಡಿಎಸ್ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಐಡಿಯಾಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

AFPSS ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಂತ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು. ಅಂದರೆ ಬದುಕಟ್ಟುವಿಕೆ, ಅಗತೆ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಹೊಸ ಮಣ್ಣು ಹಾಕುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಅಗ್ರಿಗಮಿಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸಮುದಾಯ ಬೀಜ ಹಾಗೂ ಕಾಳು ಬ್ಯಾಂಕು ಬೀಜಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೀರಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ದಾದ ನಂತರ ಸಾಲವನ್ನು ಕಾಳಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಮುದಾಯ ಕಾಳು ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಗುವುದು. ಇದು ಆಹಾರದ ಅಭಾವದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ

ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿನ ಅಗ್ರಿಗಮಿಯ ಶ್ರಮವು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಸಾವಯವ, ಸಹಜ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಎಕರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಯುತವಾದ ಆಹಾರ. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ತಮ್ಮದೇ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಳಕೆ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ರೈತರು ಭಾಗೀದಾರರಾಗಿರುವಂತಹ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಐದುಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭಗಳಿಸಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಕಾರ್ಪೋರೇಟ್ ಬೀಜಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಲು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವವರಿಗಿಂತ ಐದು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭವನ್ನು ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ರೈತರು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕ - ಉತ್ಪಾದಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ 'ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ' ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಊಟದ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲೂ ತಂದಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಕೂಡ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೃಷಿಪರಿಸರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

AFPSS ಮಾದರಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತತ್ವವೂ ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭ. ಪಾಳುಭೂಮಿಯ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ

ಸಣ್ಣ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗಿದೆ

ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ, ಜೈವಿಕವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಕೃಷಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕೇಂದ್ರಿತ, ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆನುಗುಣವಾದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು 'ದೇಸಿಯತೆ'ಗೆ ಒತ್ತು - ಇವೇ ಆ ತತ್ವಗಳು. ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ - ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ - ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ದೇಸಿಯತೆಗೆ ಒತ್ತುನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮರುಗಳಿಕೆ

65 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿಗಳ (ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು) ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ 2275 ಎಕರೆ ಪಾಳುಭೂಮಿ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ಋತುವಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಮಿಲಿಯನ್ ಕೆಜಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ 2000 ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ದಿನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಯಿಂದ 40 ಮಂದಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ 6000 ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಈಗ 1000ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಊಟ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇವು, ಬದುಕಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಅವರುಗಳ ಮನವೊಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸಾನಿ ಮಾಜ್ಜಿ : ಅನುಕರಣೀಯ ಮಾದರಿ

ರಾಯಗಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಶಿಪುರದ ಮಲಿಗಾಂವನ 34 ವರ್ಷದ

ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು. ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವು ಖಾತ್ರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತು ಅರಿವಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಮಹಿಳೆ ಸಾನಿ ಮಾಜ್ಜಿ. ಈಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಪರಿತ್ಯದ ನಿರಂತರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ 1.2 ಎಕರೆಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ದುಡಿದಳು. ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗೆ ಕೃಷಿ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಮೇಕೆ ಹಾಗೂ ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು.

2012ರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿಗಾಮಿಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಮಾದರಿಯ ಪರಿಸರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಡಿ ಸಾನಿ ಮಾಜ್ಜಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಜಮೀನಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಉತ್ಸುಕತೆ ತೋರಿದಳು. ಈ ರೀತಿ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿರಂತರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ದೊರಕಿಸುವ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡಳು. ಇದು ಭೂಮಿಗೆ ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಫಲವಂತಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಆಕೆಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ 25% ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ದ್ವಿದಳ/ಬೇಳೆಕಾಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಳು. 55% ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಳು. 15% ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳು, ಮೇಕೆ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿದಳು. ಉಳಿದ 5% ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬೇವು, ಸುಬಾಬುಲ್, ಹೊಂಗಿ, ಬೇಲ, ನಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ನಿಂಬೆ, ಅನಾನಸ್, ಎಲಚಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಳು. ಆಕೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸರದಿಯಂತೆ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಭಿನ್ನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಳು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾನಿ ಮಾಜ್ಜಿ ಪರಿಸರ ಕೃಷಿಯತ್ತ ನಡೆದಳು. ಆಕೆಯ ಈ ನಡಿಗೆ ಆಹಾರ ಸೌರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಯಿತು. ಆಕೆ ಸಮುದಾಯದ ಬೀಜ ಹಾಗೂ

ಕಾಲಹಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಸುಗ್ಗಿ

ಕಾಳಿನ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು (ತರಕಾರಿಗಳು, ಕಾಳುಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳು) ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಕೆ “ನಾನೀಗ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ಸದಸ್ಯಳಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ತಾನು ಗಳಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ತನಗೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ, ಗುರುತಿದೆ ಎಂದು ಸಾನಿ ಮಾಜಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒರಿಸ್ಸಾದ ನೈರುತ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಬೆಳೆಗಳು ಅಂದರೆ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು, ಕಾಳುಗಳು, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು, ಗೆಡ್ಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕೂಡ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಬರದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗೆ ಬೇಸಾಯದ ವಿಧಾನವು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಇದೇ ಪದ್ಧತಿಯು ಬೇಸಾಯವು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕೊಂಡಾಗಳು, ಜೊಡಿಯಾಗಳು ಮತ್ತು ಪರಾಜಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ರೈತರು ಯಾರು ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವರೋ ಅವರ

ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಹಸಿವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಗಳು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಹಾರವು ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು. ಆಹಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಖಾತ್ರಿ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಅರಿವಿರುತ್ತದೆ.

■ Kulaswami Jagannath Jena

Project Coordinator,
Agramee, Kashipur, Rayagada,
Odisha, India - 765015
E-mail: kulaswami13@gmail.com
<http://www.agramee.org>

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 19, ಸಂಚಿಕೆ 1 ,
ಮಾರ್ಚ್ 2017

ಪಶು ಸಖಿ

ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೊಂದು ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

■ ಸಂಜೀವ ಕುಮಾರ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೊಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆದಾರರು ತಮಗೆ ದಕ್ಕಿರುವ ತಿಳಿವಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತವಾದ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳಾ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಬಾರತವು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಹಾಗೂ ಕುಂಠಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಕೆ, ಕುರಿ, ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡವರ ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಂದ ಹಲವು ಲಾಭಗಳಿವೆ. ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗುತ್ತವೆ, ತುರ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಬಹುದಾದ

ಆಸ್ತಿಯಂತಿರುತ್ತದೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ (ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮಾಂಸ), ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಹಾಲು) ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿಯೂ ನೀಡಬಹುದು.

ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ಸಾವು ಮತ್ತು ರೋಗ. ಮೇಕೆಗಳ ಸಾವು ಮತ್ತು ರೋಗವು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಮಹಿಳೆಯರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅವರುಗಳ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಂದ ಆದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಭರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಹದಗೆಟ್ಟಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದೂರದೂರುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ಸವಾಲುಗಳೆಂದರೆ ಮೇಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಂಶವಾಹಿ ತಳಿಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಮೇವಿನ ಕೊರತೆ, ಋತುಮಾನಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಏರುಪೇರು, ಮೇಕೆಗಳ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಗೆ

ಸೃಳೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರ ತಂಡವೊಂದಕ್ಕೆ ಪಶುಸಖಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅಸಮರ್ಪಕ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದುಬಾರಿ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮನೆಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಜಾನುವಾರು ಆರೈಕೆಯ ಸೇವೆಯ ಕೊರತೆ, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹಾಗೂ ಆ ಕುರಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಕೊರತೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ತೊಡಕುಗಳು.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಈ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಹಾಯಹಸ್ತ ಚಾಚುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸದಾ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 16 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2.5 ಲಕ್ಷ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 4712 ಮಂದಿ ಪಶು ಸಖಿಯರು (ಅಂದರೆ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು) ತಮ್ಮ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೇಸು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಗೊಂಡಿಯ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ಟೇಟ್ ರೂರಲ್ ಲೈವ್‌ಹುಡ್ ಮಿಷನ್, ಮಹಿಳಾ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕಾಸ ಮಹಾಮಂಡಳ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇವುಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಗೊಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸೇವೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಅನನ್ಯತೆ

ಕಳೆದ ಐದು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಬದಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಪಶೃಂಗತೆಯಿಂದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಗಳೆಂದರೆ - ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಯುವಜನತೆಯು 8-15 ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣಪಡಿಸುವುದರತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ರೋಗ ಬರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರುಗಳು, ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ದುಬಾರಿ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಗಮನಿಸಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಯುವಜನತೆಗೆ ಇವೆರಡೂ ಕೂಡ ಲಾಭದಾಯಕ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಂತಹ ಯುವಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಂದಿ ಯುವಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂತರಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದಿನ ಸೀಮಿತ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸೋಲಿನ ಅನುಭವದ

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 25% ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸಾವಿನ ಪ್ರಮಾಣವು 22% ಇಂದ 6%ಗೆ ಇಳಿಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 1 : ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ: ಗೊಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆ

ವಿವರಣೆ	ಸಲೆಕಸ	ತಿರೋಡ	ಒಟ್ಟು
ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	74	70	144
ಪಶುಸಖಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	65	70	135
ಮೇಕೆ/ಆಡು ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	5317	8542	13859
ಮೇಕೆ/ಆಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	26039	28230	54269
ಮೇಕೆ/ಆಡು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	168	118	286
ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು	20944	3922	24866
ನಾಟಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು	13779	2256	16035
ತರಡುಒಡೆದ/ಬೀಜ ಒಡೆದ ಆಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2103	205	2308
ಮೇಕೆ/ಆಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ	5453	6923	12376
ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖ	6.50%	8%	0.145

ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಪಶುಸಖಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪಶುಸಖಿಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಬೇತಿಗೂ ಮುನ್ನ ಸಮುದಾಯದೊಳಗಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುಸಖಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಸಮುದಾಯದ ಒಡತನ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಸಹಕಾರ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೇಕೆ/ಆಡು ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡಲ್ಲಿ 5 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ವಸತಿ ಸಹಿತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುವವರ ಕಲಿಕೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವಿಧ ತರಬೇತಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮೂಲಕವೇ ಕಲಿಯುವ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶು ಸಖಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕೌಶಲ ಹಾಗೂ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಪಶು ಸಖಿ ತರಬೇತಿಯು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರತ್ತ ಗಮನಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಶು ಸಖಿಯರು ಪ್ರಚಾರಕಿಯರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಉತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪ್ರಚಾರಕಿಯರು ಎಂದು ಅವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ ಕುರಿತು ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಪಶು ಸಖಿಯರ ಪಾತ್ರ

ಪಶು ಸಖಿಯರು ಮೂರು ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ:

- ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ
- ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು.

● ಆಕೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ನೀಡುವುದು.

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಶು ಸಖಿಯರು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮೇಕೆಯನ್ನು ಸಾಕುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗತ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪಶು ಸಖಿಯರು ಸಾಕಣೆದಾರರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೊಸ ಯತ್ನಗಳಿಗೊಂದು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಪಶುಸಖಿಯರಿಗೆ ಉದ್ಯಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶು ಸಖಿಯರು ಕೇವಲ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ (ಉದಾ: ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ) ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆದಾರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದಿಮೆ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಪಶು ಸಖಿಯರು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಂತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸಹಾಯಕ ದಾದಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರಂತೆ (ANM - Auxiliary Nurse Midwife) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ ಹದಿನೆಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಮೇಕೆಗಳ ಸಾವಿನ ಪ್ರಮಾಣವು 22% ಇಂದ 6%ಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ತಗ್ಗಿತು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸುಮಾರು 8600 ಮೇಕೆಗಳು ಉಳಿದವು. ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು 51 ಮಿಲಿಯನ್ ಹಣ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಯಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ರೋಗಬಾಧೆ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತು.

ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಶು ಸಖಿಯರು ಸ್ವತಃ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರ : ಲೇಖಕರು

ಇದು ಕೂಡ ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆಗೆ 25 ಮಿಲಿಯನ್ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 25% ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ರೈತರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಗೊಂಡಿಯಾದ ಸ್ಥಳಾಧ್ಯಯನವು ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆದಾರರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸುಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನ, ಸೇವೆಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಡು/ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರವನ್ನು ಸಾಕಣೆದಾರರು ಕೇಳಿಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪಶು ಸಖಿಯರು ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆಕೆಯ ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೂ. 800ರಿಂದ ರೂ.2000ದವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಎಂದೇ ಇವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕುರಿತಾದ ಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅದರಲ್ಲೂ ಮೇಲ್ಮಾತಿ ಗಂಡಸರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಪಶು ಸಖಿಯರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ ಪ್ರೀತಿ ಆದರದಿಂದ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗರು ಅವರನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್ ದೀದಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಹಾದಿ

ಗೊಂಡಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಿ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸೇವಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ಮಾದರಿಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರುಗಳು, ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಮಾದರಿಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಮೇಕೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅವಕಾಶಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸಣ್ಣ ಜಾನುವಾರುಗಳ ತೂಕ ಆಧಾರಿತ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಶು ಸಖಿಯರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಶು ಸಖಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇತರ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಿದೆ. ●

■ Sanjeev Kumar

Adviser - The Goat Trust
529 KA/54 A, Pant Nagar, Khurram Nagar,
Lucknow -226022
Email: thegoattrust@gmail.com

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 19, ಸಂಚಿಕೆ 3, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2017

ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆಗಳಾದ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರ ಲಾಭ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರ

■ ನಿತೀನ್ ಕುಂಬಾರ, ಆನಂದ ವಾಣಿ, ಸಮೀರ್ ರಸ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಗಾಯಕ್ವಾಡ್

ಬರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ಒತ್ತಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರು ಗಿಡಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ವಿಧಾನವಾದ ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (system of crop intensification - SCI) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ರೈತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಸತನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲೂ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿತು.

ಮಧ್ಯಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಪ್ರದೇಶವು ಬರ, ಬಡತನಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಯ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆಯಾದಾಗಲೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಮನೆಬಳಕೆಗೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಬರನಿರೋಧಕ ಕ್ರಮಗಳ ಕೊರತೆ, ಸೂಕ್ತ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗಳ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ, ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಳೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆನಷ್ಟದಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಸಾಲಗಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಭೂಮಿಕಳೆದುಕೊಂಡ ರೈತರು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರೈತರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಹಮದನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕೋಲಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ 700ರಿಂದ 1200 ಮಿಮೀ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾರಿಫ್ ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಏಕಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾರಿಫ್ ಮತ್ತು ರಾಬಿ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳು ಭತ್ತ, ಸಜ್ಜೆ, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ರಾಗಿ, ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ. ಕೆಲವು ರೈತರು ಖಾರಿಫ್ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಾಗಿಯನ್ನು ಬೆಳೆದು ರಾಬಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಳುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ರಾಬಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಡಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ರಾಗಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬುಡಕಟ್ಟು ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ ನರ್ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಮಳೆ ಬಂದನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಲಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಲಿ ಅವರು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ತ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾಗಿ ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರ ಕಡಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಲಿರಾಂ ಎನ್ನುವ ನೇಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಉತ್ತ ನಂತರ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ರೈತರು ಕೀಟ ಹಾಗೂ ರೋಗಬಾಧೆ ತಗುಲದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇಲ್ಲವೇ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದಲೇ ಕಡಲೆಯ ಇಳುವರಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಸಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 1 : ಫಸಲಿನ ಮೇಲೆ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭ/ಆದಾಯ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹಳೆಯ ಹೆಸರು	ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)	ರೈತರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಮೀನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)	% ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ	ಒಟ್ಟು ಗಳಿಕೆ (ರೂ/ಹೆ)	ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ/ಹೆ)	ನಿವ್ವಳ ಗಳಿಕೆ (ರೂ/ಹೆ)
1	ಖಡ್ಡಿಬ್ಬಾ	2	1592	1360	17.1	55720	33420	22300
2	ಶಿಶ್ವಾಡ್	1	1720	1485	15.8	60200	35921	24279
3	ವಂಜುಲೆಟ್	1	1467	1294	13.4	51345	34525	16820
4	ಪುರುಶ್ವಾಡಿ	1	1470	1304	12.7	51450	35638	15812
	ಸರಾಸರಿ		1562	1361	14.7	54679	34876	19803

ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ (System of Crop Intensification)

2011ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ವಾಟರ್‌ಶೆಡ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (WOTR)ನವರು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಹಮದನಗರದ ಅಕೋಲೆಯ 12 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಡಿ‌ಸಿ (Swiss Agency for Development and Co-operation (SDC) ಮತ್ತು ನಬಾರ್ಡ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. WOTR ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿರುವ ಎನ್‌ಜಿಓ ಸಂಸ್ಥೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವು ನೀಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು 1285 ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಂದಿರುವ 1463 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹೊಸ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಬದುಕಿನ ಭದ್ರತೆ ನೀರು, ಆಹಾರ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಕತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತೆಲಂಗಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯ WOTRನ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಗಿಗೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು

1. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಗುಳಿ ಬೀಜಿಸಿ. ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ 5 ಟನ್ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ.
2. ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿ ಬೀಜಕ್ಕೆ 25 ಗ್ರಾಂ ಅಜೋಸ್ಪಿರಿಯಂನಿಂದ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ
3. ನರ್ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ 5 ಕೆಜಿ. 25ದಿನಗಳ ಸಸಿಯನ್ನು 25 X 25 ಸೆಂಮಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು.
4. ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವಾಗ 30 ಕೆಜಿ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು 30 ಕೆಜಿ ಫಾಸ್ಪರಸ್ ಹಾಕಬೇಕು. ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ 30 ದಿನಗಳ ನಂತರ 30 ಕೆಜಿ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ಮೇಲ್ದರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು.
5. ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟ 30 ಮತ್ತು 45 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಮೃತಪಾನಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ರೈತರು ರಾಬಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 2 : ಫಸಲಿನ ಮೇಲೆ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭ/ಆದಾಯ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರು	ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)	ರೈತರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಮೀನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ (ಕೆಜಿ/ಹೆ)	% ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳ	ಒಟ್ಟು ಗಳಿಕೆ (ರೂ/ಹೆ)	ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ (ರೂ/ಹೆ)	ನಿವ್ವಳ ಗಳಿಕೆ (ರೂ/ಹೆ)
1	ಖಡ್ಕಿಬ್ಬಾ	2	1271	1018	24.9	50840	32940	17900
2	ಶಿಶ್ವಾಡ್	1	1223	994	23.0	48920	31754	17166
3	ವಂಜುಲೈಟ್	1	1702	1425	19.4	68080	41500	26580
4	ಪುರುಶ್ವಾಡಿ	1	849	746	13.8	33960	24569	9391
	ಸರಾಸರಿ		1261	1046	20.3	50450	32691	17759

2012ರ ಖಾರಿಫ್ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಅಕೋಲೆಯ 4 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ 0.20 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಐದು ಕಡಲೆ ರಾಗಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ರೈತರು ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (System of Crop intensification (SCI) ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು (ಕೋಷ್ಟಕ 1).

ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಗಿಯ ಇಳುವರಿ 1562 ಕೆಜಿ/ಹೆ ರೈತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿನ ರಾಗಿಯ ಇಳುವರಿ 1361 ಕೆಜಿ/ಹೆ. ರೈತ ಪದ್ಧತಿಗಿಂತ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಜಮೀನಿನ ಇಳುವರಿ 14.7% ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಸರಾಸರಿ ಗಳಿಕೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ.19,803.

ಐವರು ರೈತರು ಅದೇ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದರು. ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಮುನ್ನ ಅವುಗಳನ್ನು ಟ್ರೈಕೊಡರ್ಮ್, ರಿಜೊಡಿಯಂ ಮತ್ತು ಪಿಎಸ್‌ಬಿ ಬಳಸಿ ಉಪಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಡಲೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು 30 x 10 ಸೆ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಲಾಯಿತು. ಬಿತ್ತನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 25ಕೆಜಿ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು 50 ಕೆಜಿ ಫಾಸ್ಪಫರಸ್ ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ಎರಡು ಟನ್ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಕೀಟ ಹಾಗೂ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ 30 ಮತ್ತು 45 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬೇವಿನ ಬೀಜದ ದ್ರಾವಣ, 25 ಮತ್ತು 40 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಅಮೃತಪಾನಿ ದ್ರಾವಣ ಮತ್ತು 60 ಮತ್ತು 75 ದಿನಗಳ ನಂತರ ದಶಪರ್ಣಿ ಅರ್ಕ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಎಸ್‌ಸಿಐನ ಪ್ರದರ್ಶನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿನ ಕಡಲೆಯ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ 1261 ಕೆಜಿ/ಹೆ ರೈತ ಪದ್ಧತಿಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ 1046 ಕೆಜಿ/ಹೆ ಎಂದು ಫಲಿತಾಂಶ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅಂದರೆ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಫೋಟೊ ರೈತರು ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಜೀವಾಮೃತವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು

ಅಮೃತಪಾನಿ, ಜೀವಾಮೃತ ಮತ್ತು ದಶಪರ್ಣಿ ಅರ್ಕ ಇವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ನಾಲ್ಕು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ 48 ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 347 ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು 453 ಪುರುಷರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು, ಕೃಷಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಇನ್ನೂ 8 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊರಾಂಗಣ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ರೈತರು ಜಮೀನಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಳೆ, ಕೆಲಸಗಾರರ ಲಭ್ಯತೆ ಇವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ

ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿನ ಇಳುವರಿ 20.3% ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ನಿವ್ವಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ ರೂ.17759.

ರೈತರಿಗೆ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಬಳಕೆಯ ಲಾಭಗಳ ಅರಿವಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರೈತರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಳುಬಿಡುವ ಬದಲು ರಾಬಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನವು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೆರವಾಯಿತು. ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿತು. ಜೊತೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಕೂಡ ತಗ್ಗಿತು. ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿದ್ದರಿಂದ ನಿವ್ವಳಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದದ್ದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃಷಿ ಆದಾಯ ಕೂಡ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತು.

ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಳ

2012 ರಿಂದ 2015ರ ನಡುವೆ ಬೆಳೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (system of crop intensification (SCI) ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಕಡಲೆ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಕಾಯಿಯಂತಹ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಹೊರಾಂಗಣ ಶಾಲೆಗಳು (ಫಾರ್ಮರ್ ಫೀಲ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ (ಎಫ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್), ಸ್ಥಳೀಯ ಯುವಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಹೊರಾಂಗಣ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು (ಎಫ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್) ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಐ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಲಿತರು. 5% ಬೇವಿನ ಬೀಜಗಳ ದ್ರಾವಣ,

ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

12 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಸಿಐ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 750 ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು 1100 ಪುರುಷ ಕೃಷಿಕರಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ರೈತರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘವನ್ನು ಕೊಹನೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘವು ಉತ್ಪನ್ನದ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಿಳಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ●

■ **Nitin Kumbhar**
Watershed Organisation Trust
2nd Floor, The Forum
Padmavathi Corner, Pune Satara Road
Pune- 411009, Maharashtra

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 19, ಸಂಚಿಕೆ 4, ಡಿಸೆಂಬರ್ 2017

ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳೇ ಈಗ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರ

ಆತ್ಮನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಮಯ

■ ದೇಬಜಿತ್ ಸಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಚೌಧರಿ

ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಕೋಂಧ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರಿಸರ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಕೋಂಧ್ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಂಚುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾಳಜಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಿಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಜೀವಪ್ರಭೇದಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಂಧ್ ಬೇಸಾಯ ವಿಧಾನವು ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ

ನೀಲಗಿರಿ ಪ್ಲಾಂಟೇಶನ್‌ಗಳು, ಬಿಟಿ ಹತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಬಾಹ್ಯ ಬಳಸುರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಂದುಗುಡ ಎನ್ನುವ ಹಳ್ಳಿ ಕೃಷಿಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವಿದ್ದಂತೆ. ಕಂದುಗುಡದ ಆದಿ ಕುಮರುಕ ಎನ್ನುವ ಕೋಂಧ್ ರೈತ “ನನ್ನ ಜಮೀನಿನಿಂದ ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಕು. ಆ ಭೂಮಿ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ, ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ, ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಜಮೀನಿಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವಷ್ಟನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಂಧ್ ಬೇಸಾಯದ ವಿಧಾನ

ಕೋಂಧ್ ಬೇಸಾಯದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಲು ಭೂಮಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಫಸಲಿನ ಋತುವಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳವರು ಜತನದಿಂದ ಎತ್ತಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬೀಜವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೋಂಧ್ ಆದಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೀಜ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬದುಕಿನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಕಾಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಕೊಯ್ಲನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಂಧ್ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಬಳಸಬಹುದು. ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಧಿಯನ್ನು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೋ ಅವರು ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೋಂಧ್ ಸಮಾಜದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ

ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ(ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳು) ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದತ್ತ

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಪರಿಸರ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು. ಕೋಂಧ್ ಆದಿವಾಸಿಗಳಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು, ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಧರಣಿ ಪೆಣ್ಣು - ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರಿಗಿರುವ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಕೃಷಿಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ. ಅದು ಅವರ ಆಂತರಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.

1960ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆಗ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ನೀತಿರೂಪಣೆಗಳು ಕೂಡ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾದದ್ದರಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಹೈಬ್ರೀಡ್ ಬೀಜಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳಂತಹ ರಾಸಾಯನಿಕ ಒಳಸುರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ “ಬಡವರ ಆಹಾರ” ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳೆಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು.

ಇಂದು ಇದೇ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಮೇಲೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಸ್ತ್ರ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿನ ಕೃಷಿ ಕುರಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದ ಪರಿಸರಕೃಷಿ ಕುರಿತ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಕೃಷಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಕೃಷಿವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಇಂದಿನ ಕೃಷಿ ಮಾದರಿಯಾಗಿಸಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಈ ಕೃಷಿವ್ಯಾಪಾರ ಮಾದರಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಅದು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಪೂರೈಕೆಯ ಹಿಂದೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಯಿದೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ, ಹೃದಯಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಬೊಜ್ಜು ಮೊದಲಾದ ಆರೋಗ್ಯಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಈ ವರ್ಗದ ಜನ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು “ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ” ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಹಾಗೂ ತಾಳುವಿಕೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ರೈತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಗಂಭೀರ ಸಂಗತಿಗಳು

ಕೋಂಢ್ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಆಪತ್ತೊಂದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆ ಮನೆಮಾಡಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕೃಷಿಯ ಸುತ್ತಲೇ ಅವರ ಬದುಕು ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಬಿತ್ತನೆ, ಕೊಯ್ಲು, ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಬ್ಬಗಳು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಅವರ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಒತ್ತಾಯದ ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಯುವಜನತೆಯ ವಲಸೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಅಪಾಯಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಈ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಬಲನೀಡಿತ್ತು. ಅವರ ಕೃಷಿ ಬದುಕು ನಾಶವಾದರೆ ಅದು ಅವರ ನಡುವಿದ್ದ ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಳುಗಡವಿ ಪರಸ್ಪರ ನಡುವೆ ಅಂತರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವನ್ನು ಕಲಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಹಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿರುವ ಮಹತ್ವ, ಅವುಗಳಿಗಿರುವ ತಾಳಿಕೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬದಲಾಗಿ ಕೃಷಿವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡಿದ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ ಹಾಗೂ ಜೋಳಗಳ ಬಳಕೆ ಈಗ ಮರಳಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳತ್ತ ಹೊರಳುವಾಗ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆಯೇ? ಇದು ರೈತರಿಗಿದ್ದ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕಾಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆಯೇ?

ಪಿ. ಸಾಯಿನಾಥ್ ತಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ (India Water Portal, 2017). ಆತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಬರದಿಂದ ಪೀಡಿತವಾದ ರೈತರು

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರೈತರು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸಾಯಮಾಡಲಾಗದೆ ಬಿಟ್ಟ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಪ್ರತಿ ಮಹಡಿಯಲ್ಲೂ ಈಜುಕೊಳವಿದೆ. ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಜನ ನೀರಿನ ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವಂತಹ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ವಿಷವನ್ನು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನುವುದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಜೀವನಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನಶೈಲಿ ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೆ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷಣದ ತುರ್ತೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಒಳಿತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಕೃಷಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಹಾದಿ

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಉಣ್ಣುವುದು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿಂದೆ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದದ್ದು. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಒಬ್ಬರ ಒಳಿತು ಸಮಷ್ಟಿಯ ಒಳಿತಿನಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಕೀಟಗಳು, ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿನೊಂದಿಗೆ ತಳಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಗಡವಿದ್ದೇವೆ. ಖಲ್ವಾದರದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನೀವು ಎಂದಾದರೂ 20 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರು ಉಳಲು ಬಿಡುವಿರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಕೆ ನಕ್ಕು ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆದರೂ “ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹುಸಿ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ದೇವರೆದುರಿಗೆ ಬಾಗದೆ ನಿಂತ ಕೊಂಡದಂತಹ ದೇಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವರು ಭೂಮಿಯ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಮನಃಪೂರ್ವಕವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಷ್ಟೇ ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುವ ಸಣ್ಣ ಇರುವೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ●

■ **Debjcet Sarangi and Kavya Chowdhry**
Living Farms
Plot No.1181 / 2146, Ratnakarbag-2,
Tankapani Road
Bhubaneswar - 751018
Odisha - India
E-mail: livingfarms@gmail.com

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 19, ಸಂಚಿಕೆ 1, ಮಾರ್ಚ್ 2017

ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

■ ಪಿ.ಪಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲ್

ಜನಾದೇಶ 2007: ಒಂದು ವಿನೂತನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ

ಹಸಿವಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ; ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಯಕತ್ವ; ನಾವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಷ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಭೂಮಿಯ ಅರ್ಥದಷ್ಟನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಲೇಬೇಕು.

[ಇದು ಬಡರೈತರ, ಗಂಡಸು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರ ಧ್ವನಿ. ಅವರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಭೂಮಿಹಕ್ಕು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದ ಕೂಗು]

ಬಾರತದ ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ಜನರದ್ದು ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಜೀವನೋಪಾಯ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಜೀವನಭದ್ರತೆಯಿಲ್ಲದ ದಿನಗೂಲಿಗಳಾಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ನೆಲದ ಕಾನೂನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅವರೊಳಗೇ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಏಕಾ ಪರಿಷತ್ ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಏಕಾ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಭೂಮಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ ವಿಷಯ. ಬಡವರು ಗೌರವದಿಂದ ಬದುಕಲು ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಇದು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರ ಪದೇ ಪದೇ ವಸತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಅವರ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಅಪರಿಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಸವಿ 1980ರ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪಕ್ಕದ ಕಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಉದ್ರೇಕಕ್ಕೇರಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿಯ ಬಳಕೆಗೆ ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭೂಮಿ, ಅರಣ್ಯ, ನೀರು ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಜನರು [ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳು] ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಂಬಿ ಬದುಕಬಹುದು ಎಂದು ಚೂರೇ ಚೂರು ಆಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ

ಸೇರಿಸಿದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ. ಹೀಗೆ ಜನರ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿ ಇಸವಿ 1991ರಲ್ಲಿ ಏಕ್ತಾ ಪರಿಷತ್ ಹುಟ್ಟಿತು.

NGO ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ, ಜಾಳು ಜಾಳಾಗಿ ಏಕ್ತಾ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದು ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವೆಂಬ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇಂದು ಅದು ಸುಮಾರು 11,000 ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಿರಾರು ಸದಸ್ಯರುಗಳಿರುವ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳು. ಸದ್ಯ ಇದು 10 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. [ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ, ದಲಿತರು, ಅಲೆಮಾರಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅಂಚಿನ ರೈತರು, ಇತ್ಯಾದಿ]

ಏಕ್ತಾ ಪರಿಷತ್ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು. ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಇವೇ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಏಕ್ತಾ ಪರಿಷತ್ ಮಾಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಮಹಾನ್ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಲು ಬೇಕಾದ ಮೂಲಾಧಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ.

ಪಾದಯಾತ್ರೆ: ಏನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬಲ್ಲ ಆಯುಧ

ಇಸವಿ 1999-2000ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪಾದಯಾತ್ರೆ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಪೂರ್ವದೆಡೆಗೆ [ಭತ್ತೀಸಗಢ ಆಗ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ] ಹಾದುಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ 'ನಡಿಗೈಯು' ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಆಯುಧ ಎಂಬುದನ್ನು ಏಕ್ತಾ ಪರಿಷತ್ ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ದಮನಿತ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಭೌತಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಅನುದಾನಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನಾಗಲೀ ಬಯಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಇಸವಿ 1931ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ನಡೆಸಿದ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಂತಿತ್ತು. ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಾಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 1999ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ

ನಡೆಯಿತು. 10 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಜನರು ಇದರಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಿತರಾದರು. ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಜನರ ಉತ್ಸಾಹವು ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಚಂಬಲ್, ಬುಂದೇಲ್‌ಖಂಡ, ಬಾಘೇಲ್‌ಖಂಡ, ಮಹಾಕೋಶಲ್, ಮತ್ತು ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಡಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಹಾದುಹೋಯಿತು. ಸುಮಾರು 8000 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. 3800 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 2400 ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಎರಡು ಹಂತದ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು; ಭೂಮಿಯ ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಸೂದೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಭೂಮಿ ಮರುಹಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚುವುದು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಇದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಯಿತು. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ 50 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ್ವಿಪರಿಷತ್‌ನೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಈ ಯಶಸ್ಸು ಇನ್ನಿತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ತಂದಿತು. ಬಿಹಾರ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಡವನ್ನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ ಏಕ್ವಿಪರಿಷತ್‌ಗೊಂದು ಬಲವನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ, ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಏಕ್ವಿಪರಿಷತ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಸುಮಾರು 3,50,000 ಭೂ ಸವಲತ್ತನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿತು. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ವಿರುದ್ಧದ 5,58,000 ಅರಣ್ಯ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಬಡತನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಮೊದಲ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಂತರ, ಇನ್ನಿತರ ಕಡೆಯೂ ಉದ್ದನೆಯ ಪಾದಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2001 ಬಿಹಾರ್‌ನಲ್ಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ 2002 ಚಂಬಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ 2003 ಹಾಗೂ 2005ರಲ್ಲಿ ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಡದಲ್ಲಿ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2003 ಬುಂದೇಲ್‌ಖಂಡ ಹಾಗೂ ಬಾಘೇಲ್‌ಖಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ 2004 ಹಾಗೂ 2005ರಲ್ಲಿ ಒರಿಸ್ಸಾ ಹಾಗೂ 2005ರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಜಾಥಾದ ಸೇರ್ಪಡೆ

ಮೊದಲ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಜನ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆಗಳು ನಡೆದವು. ಆದರೂ ಅವುಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸಾ ವರ್ಷವೆಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದ 2007ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಭೂ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾಥಾವನ್ನು ಜನಾದೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. [ಜನರ ಆಗ್ರಹ] ಇದರ ಗುರಿ ಬಡವರ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ನೆಲ, ನೀರು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.

ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ 25,000 ಜನರನ್ನು ಜನಾದೇಶ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ಬಡಜನರು

ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗಿನ ಅನುಬಂಧ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ನೆಲವನ್ನು, ಮಣ್ಣನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಾನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ಜನ ತಮ್ಮ ಮಣ್ಣನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ರೀತಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಜನರಿಗೆ ತಾವು ಇರುವ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗಿನ ಅನುಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುರಿತು ನಾನು ತುಂಬಾ ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದೆ. ಅದರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವು.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ರೈತರ ನುಡಿ: "ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಈ ಮಣ್ಣು ಹೀಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾದವು. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಬೇರೊಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ." ನನಗೆ ಮಿಂಚು ಹೊಡೆದಂತೆ ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಇದು ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಗುಂಪೊಂದು ಒಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಡೆದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕೆ ನೀವು ಒಣಭೂಮಿಯ ಜೊತೆ ಗುದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಸಮಯ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಆ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕಿರುಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಒಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಒಣಭೂಮಿ ನಮಗೆ ವರ್ಷದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದರು. ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಬರಡುನೆಲದ ತುಂಡು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಈ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವ ಮಾತೃಭೂಮಿ.

ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಡದ ಬಸ್ತಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜನ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಎದೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಚೂರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಂತೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರದು. ಉಳುವುದೊಂದು ಗೌರವಯುತವಾದ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮುಂಚೆ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುವ ಅನೇಕ ರೈತರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ನೆಲದ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಅನುಬಂಧದ ಆಳ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರುವುದು ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಬಿಲ್ಲರ್‌ಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೆಲೆಯಾಧರಿಸಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ಈ ಲಾಭದಿಂದ ಅವರು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಫಲಾನುಭವಗಳನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಜೊತೆ ಸತತ ಹೋರಾಟ. ಆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ತಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ನೈಜ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೈರುಧ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಜಗತ್ತು ನಿಂತಿದೆ.

ಈಗಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳು

- ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2009ರ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ಬಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು [ಡಿ.ಬಂದೋಪಾಧ್ಯಾಯ] ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು [ಕಾರ್ಯಪಡೆ] ಸಹ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ಅರಣ್ಯಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಭೂ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಭರವಸೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರದ ಬಡವರಿಗೆ [ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಭೂರಹಿತರು, ಮನೆಯಿಲ್ಲದವರು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕೃಷಿಕರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ] ಆಸ್ತಿ, ಸವಲತ್ತು ಹಾಗೂ ಲಾಭಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಮಾಡಿದ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನಿನ ಜೊತೆ ಇನ್ನಿತರ ಕಾಯ್ದೆಗಳಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಕ್ರಿಯೆ ಕಾಯ್ದೆಗಳಿಗೆ ಭಂಗವಾಗದಂತೆ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ರಾಜಧಾನಿಯವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 340 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಮಾಡಿದ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಯೋಗ. ಜೊತೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯದ ಹುಡುಕಾಟವು ಐತಿಹಾಸಿಕ. ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಿಂದಲೂ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಇದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಹಿಂಸಾ ಚಳುವಳಿಯೆಂದು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸಹಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಬಂದ 250 ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು, ಅವರಿಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೃಢತೆಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ 100ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು ಜನಾದೇಶಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದರು. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂರಹಿತರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮರುಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಜನಾದೇಶದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಜೊತೆ ಒಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಏಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿದರು. ಜನಾದೇಶದ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರದ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಂಚಿಕೆಯ ಕುರಿತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ ಸಹ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು.

ಪೂರ್ಣವಾಗಿರದ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಪಟ್ಟಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭೂಮಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಹ ಕ್ರಮವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 29, 2007ರಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ಅದು ಹಂಚಲಾಗುವ ಭೂಮಿಯ ಕುರಿತು ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಮಸೂದೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಸೂದೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ವಚನಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇತ್ತು. ಮೇಲುಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಇಂದು ಹೊಸ ಸಾಧನೆಯಂತೂ ಆಗಿತ್ತು. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಸಾಧನೆಗೋಸ್ಕರ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಮುಂದಿನ ಪಾದಯಾತ್ರೆ-ಜನಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಂದೋಲನ

ಜನಾದೇಶ ಜಾಥಾದ ನಂತರ, ಸರ್ಕಾರವು ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿತು ಹಾಗೂ 9 ಜನವರಿ 2008ರಂದು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು “ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಕಾರ್ಯವಾದ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸಿತು. ಇಸವಿ 2009ರಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇಸವಿ 2007ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಡಜನ್‌ಗಟ್ಟಳೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾದಯಾತ್ರೆಗಳು ಆಗಾಗ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಯುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಇದರೊಳಗೆ ಇಸವಿ 2010ರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ “ಇದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ನೆಲ” [ನಮ್ಮದ ಉರುಮೈ ಮಣ್ಣು] ಯಾತ್ರೆ, ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಸವಿ 2010ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾತ್ರೆಗಳು ಸೇರಿದ್ದವು. ಇದಾದ ನಂತರ ಉಳಿದದ್ದು ಸಣ್ಣ ಚಳುವಳಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದವು. ಇದರಿಂದ ತಾವು ನೀಡಿದ ವಚನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರದ ಶ್ರಮ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನದ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಪಡತೊಡಗಿತು. ಇದು ಇಸವಿ 2012ರ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸುವ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಏಕಾ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಬಲ ನೀಡಿತು.

ಇಸವಿ 2007ರ ಜನಾದೇಶದ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ 2012ರ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರ ಮೂಲ ಇಸವಿ 1930ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು. ಇಸವಿ 2012 ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಜನರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾದ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ತರಲು ಶ್ರಮಪಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ತಾಕತ್ತನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಕೃಷಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದು ನಗರ ಭಾರತದ ಮೂಲಾಧಾರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರಿಯೆಂದರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಜನರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದರು. ಇದೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಿಕೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಇಸವಿ 2012ರ ಜನಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜನರೇ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2011ರಿಂದಲೇ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಜನರು

2011 ರಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ರ್ಯಾಲಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು

ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನರ ಸೈನ್ಯವು ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯು ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಒಂದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯಿತು.

ಇಸವಿ 2012ರ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಪಾದಯಾತ್ರೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಸಂಘಟಿತ ತಂಡವು ಇದಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಒಂದು ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪಾದಯಾತ್ರಿಗಳು, 10 ಸಾವಿರ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಾಯಕರು, ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಪಾದಯಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಾಯಕ; ಐದು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ವಿಭಾಗೀಯ ನಾಯಕ ಹೀಗೆ 2000 ವಿಭಾಗೀಯ ನಾಯಕರು; 10 ವಿಭಾಗೀಯ ನಾಯಕರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ದಳ ನಾಯಕ; ಹೀಗೆ 200 ದಳ ನಾಯಕರು; ಪ್ರತಿ 20 ದಳನಾಯಕರು ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಬಿರ ನಾಯಕ; ಹೀಗೆ 20 ಶಿಬಿರ ನಾಯಕರು.

ಶ್ರೀ ರಾಜಗೋಪಾಲ್‌ರವರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೂಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾಥಾವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 12 ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತು ಜನರನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪಾದಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಮನಿತ ಬಡವರ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುವಂತೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಗ್ವಾಲಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಇಸವಿ 2012ರ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಗೋಸ್ವರ 6000 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಈಗಲೂ ಇರುವ ಲಾಭ

ಜನರೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿದ್ದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಏಕಾ ಪರಿಷತ್‌ನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಯಶಸ್ಸು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಮನಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಓರ್ವ ಬಡಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಜೀತದಾಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದು

ಸುಲಭವೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕಾ ಪರಿಷತ್ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರ ತರುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಜನರ ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರದ ಕುರಿತು ಸದಾ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಈ ಜಾಥಾಗಳ ಮೂಲಕ, ಜನರು ಇದನ್ನೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಸಲುವು ಇದೊಂದು ಶಕ್ತಿಯುತ ಆಯುಧ. ಇದು ತಕ್ಷಣದ ಫಲಿತಾಂಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಜನರ ಜೊತೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಹಿಂಸಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹಬ್ಬವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಏಕಾ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕಾರಣ ನೀಡಿದೆ. ಹೋರಾಟ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ●

■ **P V Rajagopal**
President- Ekta Parishad
Member- National Council for Land Reforms,
Government of India
House No. A2/3, Second Floor,
Block A, Jangpura,
New Delhi-110014, India
E-mail: info@ektaparishad.com
Website: www.ektaparishad.com; www.jansatyagraha.org

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 13, ಸಂಚಿಕೆ 4, ಡಿಸೆಂಬರ್ 2011